

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 263/2012-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. júla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť K. Š., M., vo veci namietaného porušenia základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 9 C 204/04 zo 6. novembra 2009 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co 73/2010 z 27. januára 2011, ako aj rozhodnutím Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 26 C 71/2011 z 12. decembra 2011 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 18/2012 z 31. januára 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť K. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. decembra 2011 doručená sťažnosť K. Š., M. (ďalej len „sťažovateľ“), doplnená podaním doručeným ústavnému súdu 23. marca 2012, vo veci namietaného porušenia základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej

len „ústava“) rozhodnutím Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 9 C 204/04 zo 6. novembra 2009 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 73/2010 z 27. januára 2011, ako aj rozhodnutím okresného súdu sp. zn. 26 C 71/2011 z 12. decembra 2011 v spojení s rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 5 Co 18/2012 z 31. januára 2012.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 204/04 konal okresný súd o žalobe sťažovateľa, ktorou sa domáhal, aby okresný súd uložil A., a. s. (ďalej len „žalovaná“), vyplatiť mu poistné plnenie v sume 30 420, 56 €, a to v dôsledku poistnej udalosti (úrazu s trvalými následkami, ktoré viedli k úplnej invalidite sťažovateľa), ktorá nastala 11. decembra 2001, pričom na toto poistné plnenie mal sťažovateľ podľa jeho názoru nárok plynúci mu z poistných zmlúv uzatvorených so žalovanou, avšak vyplatenie ktorého mu žalovaná nedôvodne odopierala. Rozsudkom sp. zn. 9 C 204/04 zo 6. novembra 2009 okresný súd žalobu sťažovateľa zamietol a na základe odvolania sťažovateľa bolo toto rozhodnutie okresného súdu potvrdené aj rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 9 Co 73/2010 z 27. januára 2011.

V súvislosti s označenými rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, a to konkrétne jeho atribútu spočívajúceho v práve na riadne a zákonné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Podľa sťažovateľa všeobecné súdy riadne neodôvodnili označené rozhodnutia, pretože náležite nevysvetlili, prečo bolo v jeho prípade aplikované ustanovenie § 802 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého *„Ak sa poistiteľ dozvie až po poistnej udalosti, že jej príčinou je skutočnosť, ktorú pre vedome nepravdivé alebo neúplné odpovede nemohol zistiť pri dojednávaní poistenia a ktorá pre uzavretie poistnej zmluvy bola podstatná, je oprávnený plnenie z poistnej zmluvy odmietnuť; odmietnutím plnenia poistenie zanikne.“*. Podľa zistení súdov mal totiž sťažovateľ so žalovanou uzatvorených viacero poistných zmlúv, pričom v týchto zmluvách zamlčal, resp. neuviedol pravdivé údaje o svojom zdravotnom stave, predovšetkým o svojich predchádzajúcich úrazoch, čo malo byť dôvodom na nevyplatenie poistného plnenia za úraz (poistnú udalosť), ktorý sa sťažovateľovi stal 11. decembra 2001 a z ktorého titulu

sa sťažovateľ domáhal od žalovanej vyplatenia poistného plnenia. Sťažovateľ však na svoju obranu namieta, že so žalovanou síce mal uzatvorených viacero poistných zmlúv, pričom prvú z nich uzavrel so Sociálnou poisťovňou ešte v roku 1973, keď bol ešte zdravý a v tom čase ani neutrpel žiadny úraz, takže nemal čo zamlčať. Prvý vážny úraz sťažovateľ utrpel až v roku 1977 a od tej doby mu žalovaná mala plniť aj za iné úrazy. Žalovanej bol podľa sťažovateľa jeho zdravotný stav známy, keďže mala vedomosť o všetkých jeho skorších úrazoch, takže tvrdenie žalovanej o jej nevedomosti týkajúcej sa zdravotného stavu sťažovateľa, ktorý mal sťažovateľ podľa nej pri uzatvorení nových poistných zmlúv zamlčať, považuje sťažovateľ za účelové. Okrem tohto podľa sťažovateľa v súdnom konaní nebolo preukázané, že by jeho skoršie úrazy mali vplyv na vznik nového úrazu, resp. novej poistnej udalosti, ktorá nastala 11. decembra 2001, plnenia z ktorej sa proti žalovanej domáhal a ktorá bola podľa sťažovateľa samostatnou udalosťou, ku ktorej došlo nešťastnou náhodou, keď sa mu pošmykla noha pri schádzaní zo schodíkov tlačiarenského stroja. Vzhľadom na neodôvodnenie uvedených skutočností považuje sťažovateľ rozhodnutie okresného súdu sp. zn. 9 C 204/04 zo 6. novembra 2009, ako aj rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 9 Co 73/2010 z 27. januára 2011 za arbitrárne a svojvoľné.

Pokiaľ ide o konanie vedené pod sp. zn. 26 C 71/2011, zo sťažnosti vyplýva, že v tomto konaní koná okresný súd o návrhu sťažovateľa, ktorým sa domáhal opravy odôvodnenia už označených rozsudkov okresného súdu a krajského súdu, pričom podľa sťažovateľa okresný súd tento jeho návrh uznesením z 12. decembra 2011 odmietol, proti čomu podal 20. decembra 2011 odvolanie. Namietané porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie vo vzťahu k tomuto konaniu okresného súdu však sťažovateľ nijak bližšie neodôvodnil.

Následne sťažovateľ ústavnému súdu doplnením svojej sťažnosti mu 23. marca 2012 oznámil, že v odvolacom konaní proti rozhodnutiu okresného súdu sp. zn. 26 C 71/2011 z 12. decembra 2011 nebol úspešný, pretože krajský súd uznesením sp. zn. 5 Co 18/2012 z 31. januára 2012 predmetné rozhodnutie okresného súdu potvrdil. Sťažovateľ pritom uviedol, že krajský súd sa vôbec nevysporiadal s jeho odvolacou námietkou, podľa ktorej okresný súd pochybil, keď rozhodnutie o ustanovení mu právnej zástupkyne tejto

ustanovenej právnej zástupkyni nezaslal, takže tá nevediac o tom, že bola sťažovateľovi ustanovená, aby ho v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 26 C 71/2011 zastupovala, neodstránila nedostatky návrhu v tomto konaní, a preto okresný súd následne tento návrh kvôli ich neodstráneniu odmietol. Sťažovateľ, keďže krajský súd podľa neho tento nedostatok okresného súdu nenapravil ani sa s ním v odôvodnení svojho rozhodnutia žiadnym spôsobom nevysporiadal, namieta porušenie svojho základného práva na spravodlivé súdne konanie aj v súvislosti s týmto rozhodnutím krajského súdu.

Sťažovateľ sa vzhľadom na uvedené domáha, aby ústavný súd vyslovil, že rozhodnutím okresného súdu sp. zn. 9 C 204/04 zo 6. novembra 2009 v spojení s rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 9 Co 73/2010 z 27. januára 2011, ako aj rozhodnutím okresného súdu sp. zn. 26 C 71/2011 z 12. decembra 2011 v spojení s rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 5 Co 18/2012 z 31. januára 2012 bolo porušené jeho základné právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, a aby ústavný súd označené rozhodnutia zrušil.

Sťažovateľ tiež žiadal, aby mu v konaní pred ústavným súdom bol ustanovený právny zástupca z radov advokátov.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti

navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom konania ústavného súdu je sťažovateľom namietané porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím okresného súdu sp. zn. 9 C 204/04 zo 6. novembra 2009 v spojení s rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 9 Co 73/2010 z 27. januára 2011, ako aj rozhodnutím okresného súdu sp. zn. 26 C 71/2011 z 12. decembra 2011 v spojení s rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 5 Co 18/2012 z 31. januára 2012.

1. K rozhodnutiu okresného súdu sp. zn. 9 C 204/04 zo 6. novembra 2009

V súvislosti s napádaným rozhodnutím okresného súdu ústavný súd v prvom rade poukazuje na princíp subsidiarity („ak... nerozhoduje iný súd“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označeného základného práva alebo slobody oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Podľa ústavného súdu sťažovateľ mal možnosť domáhať sa preskúmania napádaného rozsudku okresného súdu č. k. 9 C 204/04-324 zo 6. novembra 2009, a to podaním riadneho

opravného prostriedku (odvolania), ktorý napokon, tak ako to vyplýva zo samotnej sťažnosti, sťažovateľ aj účinne využil. Na základe sťažovateľom podaného odvolania sa krajský súd ako súd odvolací v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 73/2010 musel v podstate vysporiadať s identickými námietkami proti rozhodnutiu okresného súdu, aké sťažovateľ proti tomuto rozhodnutiu uvádza aj v konaní pred ústavným súdom, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K rozhodnutiu krajského súdu sp. zn. 9 Co 73/2010 z 27. januára 2011

Ústavný súd v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty nemožno zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde to nedovoľuje.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 108/02, IV. ÚS 158/04, I. ÚS 218/06).

Podľa zistenia ústavného súdu napádané rozhodnutie krajského súdu č. k. 9 Co 73/2010-458 z 27. januára 2011 nadobudlo právoplatnosť 17. februára 2011.

Od 17. februára 2011, keď nadobudlo právoplatnosť sťažovateľom napádané rozhodnutie krajského súdu č. k. 9 Co 73/2010-458 z 27. januára 2011, do 22. decembra

2011, keď sťažnosť sťažovateľa adresovaná ústavnému súdu bola podaná na poštovú prepravu (ústavnému súdu doručená 27. decembra 2011), nepochybne uplynula dvojmesačná lehota podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako podanú oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

3. K rozhodnutiu okresného súdu sp. zn. 26 C 71/2011 z 12. decembra 2011

Ústavný súd aj v tomto prípade konštatuje, že sťažovateľ mal možnosť domáhať sa preskúmania napádaného uznesenia okresného súdu č. k. 26 C 71/2011-13 z 12. decembra 2011, a to podaním riadneho opravného prostriedku (odvolania), ktoré napokon sťažovateľ aj účinne využil. Na základe sťažovateľom podaného odvolania sa krajský súd ako súd odvolací v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 18/2012 musel v podstate vysporiadať s identickými námietkami proti rozhodnutiu okresného súdu, aké sťažovateľ proti tomuto rozhodnutiu uvádza aj v konaní pred ústavným súdom, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

4. K rozhodnutiu krajského súdu sp. zn. 5 Co 18/2012 z 31. januára 2012

V súvislosti s označeným uznesením krajského súdu sťažovateľ sťažnosťou podanou ústavnému súdu namieta, že krajský súd porušil jeho základné právo na spravodlivé súdne konanie tým, že nenapravil pochybenie okresného súdu, ktorý podľa sťažovateľa odmietol jeho žalobu pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí bez toho, aby mu dal možnosť nedostatky tejto žaloby odstrániť, keďže podľa sťažovateľa okresný súd výzvu na ich odstránenie nedoručil jemu ustanovenej právnej zástupkyňi.

V súvislosti s napádaným rozhodnutím krajského súdu ústavný súd poukazuje v prvom rade na skutočnosť, že ústavné súdnictvo a právomoc ústavného súdu

sú vybudované predovšetkým na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, v ktorých protiústavnosť nemožno napraviť iným spôsobom, teda predovšetkým procesnými prostriedkami vyplývajúcimi z príslušných procesných noriem (zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov). Ide o jeden zo základných princípov, ktoré ovládajú konanie pred ústavným súdom, a to o princíp subsidiarity.

Podľa zistenia ústavného súdu z listu okresného súdu sp. zn. Spr. 3288/2012 z 2. apríla 2012 sťažovateľ proti rozhodnutiu krajského súdu sp. zn. 5 Co 18/2012 (vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 26 C 71/2011, pozn.) podal dovolanie a listom sp. zn. Spr. 3516/2012 z 29. júna 2012 bolo ústavnému súdu oznámené, že spis ešte len bude okresným súdom zasielaný na dovolacie konanie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

Z uvedeného nepochybne vyplýva, že sťažovateľ podaním dovolania proti označenému rozhodnutiu krajského súdu, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď by o jeho veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty ústavne aprobovateľné, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí v tej istej veci (m. m. II. ÚS 492/2010, IV. ÚS 363/08, IV. ÚS 228/2010).

Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu v tejto časti ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom prostriedku, ktorý bol sťažovateľom využitý, ako predčasné (m. m. IV. ÚS 228/2010, IV. ÚS 311/2010).

V tejto súvislosti už ústavný súd judikoval (napr. I. ÚS 239/09, II. ÚS 492/2010, IV. ÚS 49/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy po rozhodnutí o dovolaní bude v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu

právoplatnému rozhodnutiu (krajského súdu) s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je dôvodné, aby sťažovateľ v prípade, ak podal dovolanie, zároveň podal aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská proti Českej republike, č. 46129/99, č. 51, 53, 54).

Inými slovami, v prípade, že by bol sťažovateľ v konaní o dovolaní neúspešný z procesných dôvodov (t. j. ak by jeho dovolanie bolo odmietnuté, pozn.), môže sa v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu podaním novej sťažnosti opätovne domáhať aj preskúmania rozhodnutia krajského súdu, ktoré dovolaniu predchádzalo.

Ak by sa ústavný súd už v súčasnosti vecne zaoberal sťažnosťou sťažovateľa pred rozhodnutím najvyššieho súdu o podanom dovolaní, mohol by neprípustne zasiahnuť do rozhodovania všeobecných súdov. V prípade, ak by ústavný súd čakal na rozhodnutie dovolacieho súdu, mohlo by to viesť k neúmernému predĺženiu konania o sťažnosti.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutých rozhodnutí, ako aj rozhodnutie o priznaní finančného zadosťučinenia či úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o týchto častiach sťažnosti už nerozhodoval.

Ústavný súd tiež podotýka, že z dôvodu odmietnutia sťažnosti sťažovateľa ako celku bolo tiež bez právneho významu rozhodovať o jeho žiadosti ustanoviť mu v konaní pred ústavným súdom právneho zástupcu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júla 2012